

Edward Homa

Zakład Filologii Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku

Biuletyn Polonistyczny 18/1 (55), 136-142

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZAKŁAD FILOLOGII POLSKIEJ
WYŻSZEJ SZKOŁY NAUCZYCIELSKIEJ
(OBECNIE PEDAGOGICZNEJ)
W SŁUPSKU

Humanistyczne środowisko naukowe województwa koszalińskiego należy do najmłodszych w Polsce. Przez wiele lat Koszalińskie pozostawało przysłowiową białą plamą na mapie naukowej kraju, na co złożyło się wiele przyczyn, a przede wszystkim brak tradycji naukowobadawczych, jak również kadry naukowej i form instytucjonalnych dla pracy naukowej w województwie. W tej sytuacji badania w Koszalińskim podejmowali dość sporadycznie pracownicy naukowiz innych ośrodków, głównie z Poznania, Torunia i Gdańska. Początki zorganizowanych prac naukowobadawczych z zakresu humanistyki przypadają na drugą połowę lat pięćdziesiątych, natomiast działalność środowiska filologicznego w Koszalińskim datuje się dopiero od r. 1970.

Wtedy to właśnie utworzony został w Wyższej Szkole Nauczycielskiej w Słupsku Zakład Filologii Polskiej.

W pierwszym roku istnienia Zakładu zatrudnionych było w nim trzech pracowników - jeden magister na stanowisku starszego wykładowcy i dwóch doktorów na stanowiskach adiunktów. Obowiązki kierownika Zakładu Filologii Polskiej pełni od początku jego istnienia doc. dr Edward Homa, jednocześnie dziekan Wydziału Humanistycznego uczelni.

W roku akad. 1971/72 zatrudniono dwóch nowych pracowników (jednego doktora i jednego magistra), a w następnym roku

- trzech pracowników po studium doktoranckim, ukończonym na Uniwersytecie Gdańskim. Z dniem 1 października 1973 r. nastąpił dalszy wzrost liczby pracowników naukowo-dydaktycznych poprzez zatrudnienie dwóch docentów z Uniwersytetu Gdańskiego na pół etatu oraz trzech pracowników na pełny etat. Stan obsady kadrowej w Zakładzie Filologii Polskiej w czerwcu 1974 r. przedstawia wykaz załączony w końcowej części niniejszego sprawozdania.

Rekrutacja na trzyletnie studia dzienne na kierunek filologii polskiej została przeprowadzona po raz pierwszy w r. 1970. Przyjęto wówczas na pierwszy rok studiów 30 kandydatów, spośród których w r. 1973 trzynastu osób uzyskało dyplomy ukończenia studiów. Z tej grupy absolwentów dziesięć osób podjęło pracę zawodową w szkołach podstawowych i zawodowych na terenie województwa koszalińskiego, a trzy osoby zostały skierowane na dwuletnie studia magisterskie do WSP w Opolu.

W r. 1971 przyjęto na studia dzienne również 30 kandydatów, a w 1972 - 50.

Nowy etap w rozwoju uczelni słupskiej datuje się od r. 1973, kiedy to rozpoczęto rekrutację na czteroletnie studia magisterskie. Na filologię polską przyjęto wtedy 50 kandydatów. Perspektywiczny plan rozwoju uczelni słupskiej do r. 1980 zakłada utrzymanie rekrutacji na filologię polską w granicach 50-60 osób. Kształcenie nauczycieli języka polskiego w takich wielkościach liczbowych odpowiada potrzebom kadrowym szkolnictwa koszalińskiego.

W działalności Zakładu Filologii Polskiej ważne miejsce zajmuje prowadzenie studiów zaocznych. W latach 1971-1974 organizowane były trzysemestralne studia zawodowe dla absolwentów studiów nauczycielskich, które ukończyło 71 osób, oraz trzyletnie studia zawodowe dla absolwentów liceów pedagogicznych. Na studia trzyletnie organizowano przyjęcia tylko jeden raz, w r. 1972. Począwszy od r. 1973 kandydatów przyjmuje się tylko na czteroletnie studia magisterskie. Są wśród nich zarówno absolwenci liceów pedagogicznych, jak studiów nauczycielskich. W r. 1973 przyjęto 40 osób, a w 1974 - 60. W następnych latach przewiduje się również przyjmowanie co roku 60 kandydatów.

Zarówno na studiach dziennych, jak zaocznych przeważają studenci pochodzący z terenu województwa koszalińskiego.

Drobek naukowy pracowników Zakładu Filologii Polskiej w zakresie publikacji nie jest jeszcze zbyt imponujący, gdyż niemal wszyscy byli zaabsorbowani podwyższaniem własnych kwalifikacji naukowych oraz bardzo mocno obciążeni obowiązkami dydaktycznymi w uczelni. Wzrost liczby publikacji naukowych w Zakładzie Filologii Polskiej powinien być szybszy za 2-3 lata, gdy zaspokojone zostaną najpilniejsze potrzeby kadrowe w poszczególnych specjalnościach i gdy uczelnia słupska doczeka się własnych zeszytów naukowych.

Publikowane dotychczas prace naukowe ukazywały się przede wszystkim dzięki pomocy Koszalińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego. Oto ważniejsze spośród nich przygotowane przez pracowników Zakładu:

Edward H o m a : Zakłady kształcenia nauczycieli w Koszalińskim w latach 1945-1968. Artykuł w pracy zbiorowej pod redakcją autora, Koszalin 1968. - Od komisji rejonowych do WSN, "Nowa Szkoła" 1969, nr 8/9. - Start zawodowy absolwentów zakładów kształcenia nauczycieli w województwie koszalińskim w środowisku wiejskim, "Rocznik Koszaliński" 1969, nr 5. - Teatr w oczach młodych, "Pobrzeże" 1971, nr 28. - Praca kulturalno-oświatowa nauczycieli województwa koszalińskiego, "Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego" 1970, nr 3/4. - Udział nauczycieli koszalińskich w rozwoju kulturalnym Ziemi Koszalińskiej w 25-leciu PRL, "Rocznik Koszaliński" 1971, nr 7. - O kulturze teatralnej społeczeństwa koszalińskiego. Artykuł w pracy zbiorowej pt. "Problemy rozwoju kulturalnego w województwie koszalińskim" (w druku). - Edukacja teatralna młodzieży koszalińskiej, "Koszalińskie Studia i Materiały" 1973, nr 1. - Znaczenie teatru w wychowaniu młodzieży w świetle badań w województwie koszalińskim (książka, w druku).

Władysław B r z e z i ń s k i : Kuźnie polskości. Szkolnictwo polskie w powiatach złotowskim i bytowskim w latach międzywojennych, "Nowa Szkoła" 1969, nr 8/9. - Literacki obraz przeszłości, "Pobrzeże" 1970, nr 19. - Piękne tradycje kwidzyńskiego gimnazjum, "Słowo na Warmii i Mazurach" 1957, nr 2. - Pogranicze w walce o polskość (słowo wstępne i współautorstwo). Z dziejów ziemi złotowskiej. Biblioteka Słupska t.3, Poznań 1959. - Przejaw

samoobrony języka polskiego na Krajnie Złotowskiej w latach niewoli (na przykładzie wsi Podróżna), "Koszalińskie Studia i Materiały" 1973, nr 1. - Teksty gwarowe - wieś Podróżna, pow. złotowski, w: K.Nitsch "Wybór polskich tekstów gwarowych", Warszawa 1960. - Tekst gwarowy wsi Podróżna pow. złotowski, "Język Polski" XXXVII, nr 3.

Jan D r z e ż d ź o n : Okrutna zabawa Baby Girl (o naturze we współczesnym społeczeństwie amerykańskim), "Tygodnik Kulturalny" 1974, nr 9. - Trzy pokolenia pisarzy kaszubskich, "Pomerania" 1969, nr 3. - Problematyka morska w literaturze kaszubskiej, "Literey" 1969, nr 9. - O poezji kaszubskiej, "Poezja" 1969, nr 10. - Sylwetka literacka Bernarda Sychty, "Pomerania" 1970, nr 3. - Ruch regionalny na Kaszubach w latach 1920-1939, "Pomerania" 1970, nr 5. - Nowe spojrzenie na najwybitniejsze osiągnięcia kaszubskiej literatury regionalnej, "Pomerania" 1971, nr 3. - Spór przechodzący do historii sztuki?, "Literey" 1971, nr 3. - Rozważania nad literaturą regionalną, "Miesięcznik Literacki" 1971, nr 6. - Nasza myśl morska, "Współczesność" 1971, nr 17. - Wstęp do antologii poezji kaszubskiej pt. "Modra struna", Gdańsk 1973. - Piętno Smętka. Z problemów kaszubskiej literatury regionalnej lat 1920-1939, Gdańsk 1973.

Władysława H o m o w a : O teatrze poezji w liceum pedagogicznym, w: "Elementy wychowania estetycznego w nauczaniu języka polskiego w szkole średniej", Warszawa 1965. - "Pożegnanie z Marią" Tadeusza Borowskiego na lekcjach języka polskiego, w: "Materiały pomocnicze do nauczania języka polskiego w klasie I ZSZ", Warszawa 1967. - Żołnierz czasów wojny jako bohater literacki utworów z lat sześćdziesiątych, w: "Materiały sesji popularnonaukowej poświęconej 30-leciu Ludowego Wojska Polskiego", Koszalin 1973. - Walka o wyzwolenie Pomorza Zachodniego jako motyw literacki w polskiej literaturze lat sześćdziesiątych, "Koszalińskie Studia i Materiały" 1973, nr 3.

Ludwik P r z y m u s i ń s k i : Architektura Kościoła Mariackiego w Poznaniu, "Biuletyn Historii Sztuki" 1956, nr 4.-Grafika Wita Stwosza, "Biuletyn Historii Sztuki" 1957, nr 2. - Stan i potrzeby badań nad historią sztuki

Pomorza Zachodniego, "Przegląd Zachodni" 1959, nr 2. - Szczyt i elewacja w architekturze gotyckiej Ziemi Chełmińskiej i Pomorza Zachodniego, "Biuletyn Historii Sztuki" 1964, nr 3. - Badania nad sztuką polskich Pobrzeży Bałtyku, "Biuletyn Historii Sztuki" 1965, nr 4. - Pierwotny projekt Kościoła Mariackiego w Gdańsku, "Biuletyn Historii Sztuki" 1968, nr 3. - Rozwój szczytów w architekturze gotyckiej 1250-1450 na Ziemi Chełmińskiej i Pomorza Gdańskim, "Zeszyty Naukowe UAM. Historia Sztuki" 1966, nr 4. - Problem tzw. wschodnioniemieckiej sztuki kolonialnej a gotycka architektura Pomorza, "Biuletyn Historii Sztuki" 1970, nr 1.

Przytoczone tu wyrywkowo ważniejsze publikacje wskazują, że dotychczasowa działalność naukowobadawcza pracowników Zakładu Filologii Polskiej miała głównie charakter popularyzatorski. Obecnie podjęte zostały wysiłki zmierzające do ustalenia kierunków dalszych badań naukowych. Główne tematy badawcze przyjęte do realizacji w latach 1974-1980 to:

- 1) tematyka chłopska w literaturze polskiej drugiej połowy XIX wieku
- 2) stosunki kulturalne polsko-ruskie w XVII wieku
- 3) piśmiennictwo kaszubskie
- 4) żołnierz Ludowego Wojska Polskiego jako bohater literacki w literaturze współczesnej
- 5) problemy integracji językowej w województwie koszalińskim
- 6) nowe gwary mieszane na Ziemi Koszalińskiej.

W planie wydawniczym uczelni, Koszalińskiego Ośrodka Naukowo-Badawczego i Gdańskiego Towarzystwa Naukowego na lata 1975-1976 przewidziane są następujące publikacje książkowe pracowników Zakładu Filologii Polskiej:

Edward H o m a : Charakterystyka gwar w województwie koszalińskim. Studium socjolingwistyczne

Tenże: Ze studiów nad toponimią województwa koszalińskiego.

Praca zbiorowa pod redakcją ...

Alicja W y s o k i ń s k a : Twórczość nowelistyczna Adolfa Dygasińskiego.

Władysław B r z e z i ń s k i : Gwara wsi Podrózna w pow. złotowskim.

Władysława H o m o w a : Żołnierz Ludowego Wojska Polskiego jako bohater literacki w literaturze powojennej.

Z inicjatywy Zakładu Filologii Polskiej został utworzony w Słupsku Oddział Towarzystwa Kultury Języka oraz Słupski Oddział Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza.

W marcu 1973 r. odbyła się sesja naukowa na temat: "Ziemia Koszalińska w literaturze pięknej", a w lipcu tegoż roku - tygodniowy obóz dialektologiczny dla studentów i nauczycieli. W październiku 1974 r. odbyła się ogólnopolska sesja naukowa na temat regionalizmu w literaturze (sprawozdanie z sesji - por. w artykule A. Śledziewskiego w niniejszym zeszycie BP, s. 182).

Zakład Filologii Polskiej współpracuje z Instytutem Filologii Polskiej Uniwersytetu Gdańskiego, z Pracownią Językoznawczą PAN w Warszawie, z Instytutem Filologii Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego oraz z Koszalińskim Ośrodkiem Naukowo-Badawczym.

Po uzyskaniu przez uczelnię słupską statusu WSP Zakład Filologii Polskiej będzie przekształcony w Instytut Filologii Polskiej, w ramach którego utworzone zostaną trzy zakłady: Literatury Polskiej, Języka Polskiego oraz Metodyki Literatury i Języka Polskiego. Będzie to oczywiście możliwe przy jednoczesnym wzroście liczby samodzielnych pracowników naukowych.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni
Zakładu Filologii Polskiej WSN w Słupsku
(stan na czerwiec 1974 r.)

1. dr Edward Homa - kierownik Zakładu, docent kontraktowy, językoznawca
2. dr Jan Drzeżdżon - adiunkt, literaturoznawca
3. dr Władysława Homowa - st. wykładowca, literaturoznawca
4. dr Ludwik Przymusiński - adiunkt, historyk sztuki
5. dr Alicja Wysokińska - adiunkt, literaturoznawca

6. mgr Władysław Brzeziński - st. wykładowca, językoznawca
7. mgr Halina Bugalska - wykładowca, językoznawca
8. mgr Bożena Garszczyńska - st. asystent, literaturoznawca
9. mgr Janina Wiertel - st. wykładowca, literaturoznawca

Pracownicy Uniwersytetu Gdańskiego

zatrudnieni na 1/2 etatu i na godzinach zleconych

1. doc. dr Jerzy Michno - literaturoznawca
2. doc. dr Edmund Rabowicz - literaturoznawca
3. doc. dr hab. Bogusław Kreja - językoznawca

Doc. dr Edward Homa